

Witam Was serdecznie i zapraszam na lekcję online – godz. 8.00.

Lekcja

Temat: **Wyrazy poza związkami w zdaniu.**

Cel: dowiesz się, że nie wszystkie wyrazy tworzą związki w zdaniu.

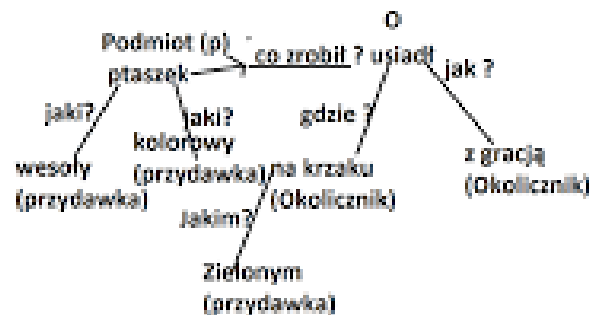
NaCoBeZu:

- wiesz, że nie wszystkie wyrazy tworzą związki w zdaniu – rozpoznajesz części mowy,
- wskazujesz wyrazy poza związkami w zdaniu.

1. Zapisz temat lekcji.

2. Przeanalizuj dokładnie wykres poniższego zdania. Pewnie zauważyłeś, że nie wszystkie wyrazy wchodzące w skład wypowiedzenia znalazły się na wykresie. Nie tworzą one z innymi wyrazami związków.

Kolorowy i wesoły
ptaszek usiadł z gracją
na zielonym krzaku

3. Niektóre wyrazy w zdaniu są wyrazowymi singlami – nie łączą się w związki z innymi wyrazami. Przeanalizuj umieszczone poniżej informacje.

W niektórych zdaniach występują **wyrazy, które nie tworzą związków składniowych** z innymi wyrazami i nie są częściami zdania. Takie wyrazy nazywamy **wyrazami poza związkami zdania**.

Cykl filmów „Gwiezdne wojny” niewątpliwie należy do gatunku science fiction.
podmiot orzeczenie

związek główny: cykl – należy

związki poboczne: cykl – filmów

filmów – „Gwiezdne wojny”

należy – do gatunku

gatunku – science fiction

związki z grupy podmiotu

związki z grupy orzeczenia

wyraz poza związkami w zdaniu: *niewątpliwie*

Do wyrazów poza związkami należą:

- **wykrzykniki**, np. *ej, och, ech, oj, ach*;
- **wołacze**, np. *Widz!*;
- **spójniki**, np. *i, albo, że, gdyż*;
- **partykuły**, np. *tylko, prawdopodobnie, może, chyba, naprawdę, niewątpliwie, po prostu, wcale, zapewne, z pewnością, właśnie, otóż, niestety, doprawdy, naturalnie*;
- **wyrażenia nawiązujące do poprzednich zdań** (sformułowania wpływające na spójność tekstu), np. *poza tym, zgodnie z tym, mimo to, pomimo to*;
- **wyrażenia określające stosunek osoby mówiącej do treści zdania**, np. *według mnie, w mojej opinii, w moim przekonaniu, bez wątpienia*.

4. Podane zdania przepisz do zeszytu i podkreśl w nich wyrazy, które są poza związkami.

- *Ej, zobaczyłem światło w ciemnym tunelu!*
- *Mały Andrzej zabierze żółty samochód i czerwony rower.*
- *Tomasz naprawdę nie może jej pomóc.*
- *Według mnie, w czerwcu wrócimy do szkoły.*
- *Antek wziął tylko ręcznik i kąpielówki.*

5. Wykonaj zad. 4 str. 310 - podręcznik.

6. Zapoznaj się z informacjami dotyczącymi interpunkcji. Zapamiętaj zasady.

Ważne kwestie interpunkcyjne związane z wyrazami poza związkami zdania

Każdy wielbiciel „Gwiezdných wojen” – według mnie –
cieszy się z informacji o tworzeniu kolejnej części cyklu.

Każdy wielbiciel „Gwiezdných wojen”, według mnie, cie-
szy się z informacji o tworzeniu kolejnej części cyklu.

Każdy wielbiciel „Gwiezdných wojen” (według mnie) cie-
szy się z informacji o tworzeniu kolejnej części cyklu.

Och, nie mogę się doczekać kolejnej części filmu!

Och! Nie mogę się doczekać kolejnej części filmu!

człony poza związkami można
oddzielić od reszty zdania
myślnikami, przecinkami lub
umieścić je w nawiasie

wykrzykniki i wołacze
oddzielamy od reszty zdania
przecinkiem lub znakiem
wykrzyknienia

7. POWODZENIA! Pamiętaj o przesłaniu notatek.

M.J.